

[Glensgård]

stændig opfølgning af de tanker, retsforbundet står for. Jeg vil gerne spørge hr. Mølgaard, om han mener, at underskuddet i de to selskaber er mindre, end det ville have været, hvis de var § 2-virksomheder.

Mølgaard (DR):

Til hr. Glensgårds sidste spørgsmål må jeg svare ubetinget ja. Jeg tror bestemt, at driftsøkonomien havde været endnu mere elendig, hvis de to selskaber havde været § 2-virksomheder, men jeg skal ikke stå op og påstå, at driftsøkonomien er sund hverken i A/S Dampskibsselskabet Øresund eller i A/S Bornholmstrafikken.

Imidlertid glemmer hr. Glensgård jo, at A/S Bornholmstrafikken er en videreførelse af et privat selskab. Der er man ikke kommet fra statseje eller statsvirksomhedsformen over til statsaktieselskabsformen, man er kommet fra privat aktieselskab over til statsejet aktieselskab. Det er et skridt i den dårlige retning, som vi bestemt vil vende os imod, for retsforbundet ønsker bestemt privatisering dér, hvor det lader sig gøre, og vi mener, det akkurat lige så godt kunne have ladet sig gøre på Bornholmsområdet og på Øresundstrafikkens område, at man havde overladt det til private selskaber.

Kan der ikke blive balance på et sådant regnskab, men er der politisk tilslutning til at opretholde denne service for et samfund i form af, at samfærdselsmidlerne er til stede, er det bedre at give et statstilskud til et privatejet selskab, end det er at føre det over i statseje, for så bliver økonomien ringere.

Ministeren for offentlige arbejder (Risgaard Knudsen):

Jeg må straks erkende, at jeg var ikke slet så opmærksom, som man bør være, når nogen taler her i tinget, da hr. Glensgård havde ordet. Jeg håber imidlertid, at jeg har forstået det spørgsmål, der blev stillet af hr. Glensgård med adresse til mig, rigtigt. Jeg blev i hvert fald bibragt det indtryk, at hr. Glensgård ønskede en bemærkning fra min side med hensyn til, om det var rigtigt, at jeg ikke var kommet med et aktstykke vedrørende DSB Catering som følge af, at der i finansudvalget ikke var et flertal herfor.

Lad mig straks sige, hvis jeg ellers har forstået spørgsmålet rigtigt, at jeg ikke på nuvæ-

rende tidspunkt er bekendt med, hvordan finansudvalget vil stille sig til et spørgsmål af den art.

Når det er sagt, må jeg føje til, at jeg selvfølgelig er meget tilfreds med at notere mig, at hr. Glensgård er af den opfattelse, at dette spørgsmål kan klares, hvis det ønskes, via et aktstykke fra min side til finansudvalget og ikke i form af et forslag til lov. Det sidste vil jeg gerne takke for.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling

vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Arentoft):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til udvalget om offentlige arbejder. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om opfordring til at trække aktstykkerne nr. 285, 286, 287 og 292 vedrørende aktivitetsforøgelse i forbindelse med udlusningsforanstaltninger, produktionsprogrammer, EFG-uddannelser samt uddannelse af specialarbejdere m.v. tilbage fra finansudvalget.

[Af Askjær Jørgensen (FP) og Glensgård (FP)].

(Beslutningsforslag nr. B 103. Fremsat 1/4 81).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Den fg. formand (Arentoft):

Jeg skal efter anmodning fastsætte taletiden for ordførere til 10 minutter i første omgang.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

[Undervisningsministeren]

Jeg skal ikke bruge mange ord som kommentar til fremskridtspartiets forslag om at trække disse aktstykker, der nu er fremlagt i finansudvalget, tilbage. Forslaget vidner som så meget andet fra dette parti om en klar modvilje mod at medvirke til en positiv løsning af vores økonomiske og beskæftigelsesmæssige problemer.

I bemærkningerne til forslaget er der fremsat nogle økonomiske og samfundsmæssige betragtninger, som vidner om en nok så stor letsindighed, når det drejer sig om at afbøde virkningerne af det, der vel er vores største problem, nemlig ungdomsarbejdsledigheden.

Jeg vil vove den påstand, at udgiften til de foreslåede foranstaltninger er lille i forhold til de problemer, der vil opstå både på kort og på lang sigt, såfremt man ikke gør noget for at udnytte den enkelte unge arbejdsløses tid til dygtiggørelse, når han eller hun er afskåret fra at indgå i arbejdsmarkedet.

Der er derfor for mig heller ingen tvivl om, at vi med den befolkningsudvikling, som afdegner sig, med stærkt faldende børnetal allerede nu må sikre os, at fremtidens arbejdskraft har et rimeligt højt uddannelsesniveau. Vi har i forslagene sikret os, at uddannelsen ikke sker til arbejdsløshed, idet tilbudene især vedrører uddannelser, som er anvendelige for den del af det private arbejdsmarked, hvor der kan forudses mangel på kvalificeret arbejdskraft.

Jeg kan derfor forsikre fremskridtspartiet om, at jeg ikke har til hensigt at trække aktstykkerne tilbage fra finansudvalget.

Nørgaard Sørensen (S):

Denne diskussions grundlag er jo opfordringen via et beslutningsforslag fra fremskridtspartiets side til at trække 4 aktstykker tilbage, 3 fra undervisningsministeren og 1 fra arbejdsministeren.

Vi mener faktisk ikke, at vi på dette grundlag skal føre en lang beskæftigelsesdebat her i dag, så jeg kan berolige med, at jeg ikke skal bruge de tilladte 10 minutter. Vi havde en debat i februar om arbejdsministerens redegørelse, og vi har haft en løbende debat om den konkrete udformning af beskæftigelsesinitiativer, en debat, som stadig væk foregår, og det er vi tilfredse med.

Jeg har dog forstået på fremskridtspartiets, at man først og fremmest ønsker en klar tilkendegivelse til aktstykkerne her i salen, og ikke overraskende kan jeg selvfølgelig sagtens give denne klare tilkendegivelse på vegne af socialdemokratiet. Vi må naturligvis afvise dette beslutningsforslag, idet vi kan støtte aktstykkerne. Vi lægger specielt megen vægt på, at indsatsen koncentrerer om uddannelse i disse aktstykker, også uddannelser, der kan være brug for i det lange løb.

Vi mener, at behandlingen af disse aktstykker bør overstås hurtigt; det er nødvendigt af hensyn til de skoler, der både skal forberede og planlægge indtaget af flere unge fra næste skoleår, og derfor vil vi også foreslå, at dette beslutningsforslag henvises til behandling i finansudvalget, hvor aktstykkerne i forvejen ligger.

Bertel Haarder (V):

Venstre er enig i målet, at der skal gøres noget kraftigt ved ungdomsarbejdsledigheden; der skal gøres mindst lige så meget, som regeringen foreslår. Men efter vores mening får vi for lidt ud af de enorme midler, 500 mill. kr., som regeringen vil bruge, hvortil kommer, at regeringen forsømmer en række langt mere nærliggende muligheder for at forbedre de unges beskæftigelse. Jeg tænker i denne forbindelse ikke på den almindelige økonomiske situation og den glidebane, regeringen er ude på med helt katastrofale udsigter for underskuddet på finansloven og betalingsbalancen; det er ganske vist kernen i problemet, men det er ikke til behandling i dag. Jeg tænker på, at regeringen har vist sig utroligt stædig og modvillig, når det gælder de omfattende konstruktive forslag til afhjælpning af ungdomsarbejdsledigheden, som venstre har fremsat. Vi har fremsat en stribe ideer, som billigere end regeringens kan afhjælpe arbejdsløsheden, men regeringen siger som prinsessen i eventyret: duer ikke, væk! I stedet kommer man så med forslag om ¼ mia kr. til specialarbejderuddannelserne, herunder 11 mill. kr. til et komplet overflødigt køreteknisk anlæg. Af de over 70.000 kursister i 1980 på disse uddannelser havde langt over halvdelen arbejde både før og efter kurset. Kun 20.000 var ledige både før og efter kurset, og derfor er det grotesk at påstå, at aktstykket ikke koster noget. Hvordan er sam-

[Bertel Haarder]

vittigheden hos de mennesker, der skriver den slags? Det må man somme tider spørge sig om.

Forslaget har meget lidt med ungdomsarbejdsløsheden at gøre; beskæftigelsesvirkningen er minimal, men derfor kan noget af det selvfølgelig være fornuftigt nok. Varebetegnelse er imidlertid fuldstændig falsk, den økonomiske beregning er nærmest grotesk, og man kunne have fået mere for de samme penge, hvis man administrerede området mere effektivt.

Undervisningsministeren er så opsat på at kvæle lærlingeuddannelsen, at hun afviser en række forslag, hvormed man kunne gøre plads for flere unge inden for de samme bevillinger. Hun vil ikke udvide antallet af lærepladser nær så meget, som hun vil udvide antallet af EFG-pladser, på trods af at alt taler for, at vi under indtryk af de faldende årgangsstørrelser i de kommende år netop burde udvide lærlingeuddannelsen midlertidigt, fordi EFG jo kræver langt større investeringer og driftsudgifter. Ministeren vil kramagtigt fastholde alle forskelle mellem EFG og lærlingeuddannelsen, det fik vi bekræftet så sent som i går. Der må ikke være samlæsning, selv om man derved reducerer kapaciteten og koncentrerer uddannelses tilbuddet. Bankuddannelsen er et grotesk eksempel på det; jordbrugsuddannelsen inden for EFG er et andet lige så grotesk eksempel på, at man bruger penge uden at få noget for det.

Ministeren fastholder de administrative rutiner, der nu fører til, at vi udvider en lang række meget store skoler i stedet for at sprede dem ud over landet, sådan som vi ellers vedtog vi skulle for et år siden her i tinget. Det går nu bl.a. ud over Løgstør, Lemvig, Bjerringbro og andre steder, hvor man med god grund kunne sige: hvis ikke I spreder disse uddannelser nu, hvornår bliver det så? Svaret er, at så bliver det aldrig, og det er man med god grund fortørnet over de pågældende steder.

Dertil kommer så hele bunken af mere eller mindre tvivlsomme beskæftigelsesforslag, som vi udmærket genkender fra tidligere forhandlinger, og som der desværre er et meget ringe perspektiv i, igen med enkelte undtagelser.

Men som vi hele tiden har sagt under denne sag, så ønsker vi ikke at forsinke noget

som helst. Vi ønsker aktstykkerne tilbage i finansudvalget, og dér skal vi meddele, hvordan vi stemmer, og herunder også meddele, hvad vi mener der skulle gøres i stedet for på de punkter, hvor vi er uenige. Vi vil altså gøre noget ved sagen, men vi vil have flere pladser for pengene, og vi vil have en langt mere effektiv administration af dette omfattende område.

Palle Simonsen (KF):

Formålsparagraffen i fremskridtspartiets forslag er jo ganske klar. Det er en opfordring til undervisningsministeren og arbejdsministeren om at trække de fire aktstykker tilbage. Jeg har forstået, at fremskridtspartiet regner med, at så skal vi i denne sammenhæng også have en principiel debat om beskæftigessituationen, og dertil vil jeg gerne sige, at det er vi ikke indstillet på. Folketinget har for nylig haft en redegørelsesdebat om hele dette meget store og væsentlige spørgsmål, hvor partierne har givet deres mening til kende, og det kan ikke være meningen, at vi skal tage denne debat ved denne lejlighed.

Vi har jo i finansudvalget en uskreven regel, der går på, at når et enkelt parti ønsker aktstykker i folketingssalen, så bøjer man sig for det. Det har vi også gjort i dette tilfælde, men jeg vil da godt føje til, at det, der jo ligger gemt i denne uskrevne regel, trods alt i første række er, at det er aktstykker, hvor der er tale om indførelse af nye principper og der derfor kan være en idé i at afprøve folketingets flertal, som ikke i enhver situation behøver at være identisk med flertallet i finansudvalget.

Det, som disse aktstykker drejer sig om, er jo i virkeligheden øgede bevillinger på lovområder, som eksisterer i forvejen; det er langt den største del af beløbsmassen. Derfor er det klart, at denne sag er decideret en bevillingssag, som derfor alene hører hjemme i finansudvalget.

Jeg skal derfor sige på den konservative folketingsgruppes vegne, at vi afviser fremskridtspartiets forslag til folketingsbeslutning. Vi ønsker sagen viderediskuteret i finansudvalget, og når vi er nået til vejs ende med spørgsmål, svar og samråd, tager vi stilling aktstykke for aktstykke, og til den tid meddeler vi vores holdning, men heller ikke før.

Glensgård (FP):

Jeg har normalt stor respekt for hr. Palle Simonsens arbejde i finansudvalget, og jeg har normalt også stor respekt for hr. Palle Simonsens arbejde i folketinget som sådant. Men når hr. Palle Simonsen siger, at dette bare er en ganske almindelig bevillingssag, så er det nu en sandhed med visse modifikationer.

Der er reelt tale om, at folketingets finansudvalg skulle tage stilling til, om samfundet skulle påtage sig en udgift i de næste 3 finansår på en halv mia kr., en halv mia kr. I indeværende finansår skal vi tage stilling til en bevilling af størrelsesordenen små 400 mill. kr., og der er afsat 100 mill. kr. på tillægsbevillingsreserven for finansåret 1981. Der er afsat 100 mill. kr. Der er altså tale om, at der med disse tre aktstykker anvendes fire gange så meget som det beløb, der er afsat til tillægsbevillingen for finansåret, så det er altså ikke bare en helt almindelig bevillingssag; der er ikke tale om pebernødder, som skal bevilges af finansudvalget. Der er virkelig tale om en principiel beslutning.

Når så for så vidt både hr. Palle Simonsen og hr. Bertel Haarder siger, at det må vi diskutere færdigt i finansudvalget, og ligesom antyder, at det skulle være for at genere folketinget, at det bliver inddraget i debatten, så undrer det mig såre. Det undrer mig også såre, at man rundt omkring i går eftermiddags og her i formiddag har diskuteret udformningen af fremskridtspartiets beslutningsforslag om at trække aktstykkerne tilbage. Det undrer mig såre, bl. a. ud fra den betragtning, at hr. Bertel Haarder ved en tidligere lejlighed syntes, det var en god idé at udforme et forslag til folketingsbeslutning på den måde, at man trækker aktstykket tilbage. Hr. Bertel Haarder erindrer det måske ikke, men han stemte for en sådan folketingsbeslutning, der var fremsat af fremskridtspartiet, den 14. maj 1980, oven i købet ved navneopråb. Der er altså en ganske klar forudsætning for, at det, dette drejer sig om, er, at vi ikke ønsker, at de pågældende midler skal anvendes på denne måde.

Så siger hr. Bertel Haarder, at venstre ville jo gerne udadtil have lov til at sige, at de vil gøre noget ved ungdomsarbejdsløsheden, og så vil de gerne have lov til i finansudvalget at stemme imod, men ikke her i offentligheden.

Det er en lusket måde, hr. Bertel Haarder. Fremskridtspartiet bryder sig ikke om, at venstre fører debatten fra forsamlingshuset ind i finansudvalget, forstået på den måde, at ude omkring i forsamlingshusene dér siger venstre også, at de er liberale; når de så kommer herind, er de det modsatte.

Vi ønsker heller ikke, at venstre skal have lov til her i folketinget at sige: vi er et liberalt parti, og vi vil gerne gøre noget for ungdomsarbejdsløsheden, når de så i finansudvalget siger det modsatte. Jeg håber, at hr. Bertel Haarder på et tidspunkt kommer så langt i sin debat med de øvrige venstrefolk, at de tør stå frem og tage ansvaret for det, de siger, i fuld offentlighed.

I forbindelse med de aktstykker, som vi taler om her, er der som sagt tale om en udgift i finansåret på ca. 400 mill. kr. Jeg vil godt spørge de små forligspartier, centrumdemokraterne og kristeligt folkeparti: er det således, at det har været diskuteret i forligskredsen? Er det således, at de millioner, der skal anvendes her i 1981, fragår det beløb, som I har indgået aftale med regeringen om skal spares? Eller hvad er tanken? Er det således, at I er blevet snydt i denne sammenhæng?

Jeg kan se, det overrasker arbejdsministeren, men det er jo ikke første gang, han har snydt de små forligspartier, og så var det jo rimeligt at få at vide, om han også har gjort det her, hvor det drejer sig om aktstykker på et beløb af størrelsesordenen 400 mill. kr.

Jeg vil godt spørge finansministeren, om ikke det er korrekt, at vi med tiltrædelse af fire aktstykker som angivet her, tre fra undervisningsministeren og ét fra arbejdsministeren, rent faktisk har påtaget os driftsudgifter for de kommende 3 år af størrelsesordenen i hvert tilfælde minimum ½ mia kr. Og det er ikke noget, finansudvalget normalt tager stilling til, hr. Palle Simonsen, at påtage sig driftsudgifter for de kommende finansår af denne størrelsesorden. Det er da givet, at når vi bevilger 3 stillinger til aktieselskabsregisteret for en 3 års periode, så har vi også dermed taget stilling til udgifterne for de 3 år. Men jeg vil godt spørge hr. Palle Simonsen: hvornår kan hr. Palle Simonsen erindre sig så få aktstykker med så vidtrækkende beslutning som de aktstykker, vi behandler i dag? Hvornår kan hr. Palle Simonsen erin-

[Glensgård]

dre sig en så stor beslutning i finansudvalget, som ikke har været diskuteret i folketinget?

Vi mener, at det er en forkert måde at anvende midlerne på. Vi mener, det er vanvittigt at lave opbevaringsanstalter, fordi regeringen har bragt erhvervslivet ud i den situation, at vi ikke er konkurrencedygtige. Jeg ved godt, hr. Ole Thomsen mener, at hvis bare alle kom ind i den offentlige sektor, gik det godt, men vi er altså nogle stykker, som mener, at der også skal produceres nogle varer i det danske samfund. Og den gæld, vi har til udlandet på 100 mia kr., kan vi ikke betale tilbage ved, at vi ringer ned til Schweiz og siger, at de kan sende deres børn herop til vores skoletandplejeordninger, eller at de kan sende deres børn op og låne vores bøger på bibliotekerne, eller at de kan sende deres folk op på vores specialarbejderuddannelser. På den måde kan vi ikke betale gælden til udlandet tilbage. Der skal rent faktisk produceres nogle varer, for at vi kan få den gæld bragt ned.

Og med driftsudgifter her af størrelsesordenen ½ mia kr. må vi jo erkende, at vi er med til at forværre konkurrenceevnen for dansk erhvervsliv. Jeg ved godt, at det så tjener det formål, som hr. Ole Thomsen nævnte, at så er det nemmere at socialisere samfundet. Det er nemmere at socialisere erhvervsvirksomhederne, for så bliver de tvunget i knæ. Jeg skal gerne erkende, at i den sammenhæng ønsker jeg at bekæmpe hr. Ole Thomsen på enhver måde.

Regeringen mener, at der nu skal anvendes beløb til flere EFG-uddannelsespladser, til flere handelsskolepladser, til flere lærlingeuddannelsespladser. Jeg vil godt sige til regeringen, at vi tror ikke på, at vi blot i bevidstløshed over for en situation, hvor arbejdsledigheden er en plage, skal jage folk af sted til uddannelse. Vi er mere klar til at sige: de mennesker, der ikke er i beskæftigelse, skal tilbydes til erhvervslivet på favorable vilkår. På den måde kunne vi skabe en situation, hvor danske varer kunne blive billigere, og dermed ville vi få genskabt en beskæftigelsessituation, hvor vi kun ville have en 30.000–40.000, som ikke var i arbejde, og de 30.000–40.000 skal aldrig i arbejde, for de vil ødelægge erhvervslivet. Men derned skal vi altså også.

Jeg er udmærket klar over, at i en sådan situation, hvor vi har fuld beskæftigelse, vil

regeringen ikke have så nemme vilkår, som den har i dag.

Vi tager også stor afstand fra undervisningsministerens idé om, at der nu skal til at oplægges produktionsprogrammer. Det er en klar socialistisk holdning, det skal jeg erkende, og undervisningsministeren kender såvel mig som fremskridtspartiet så godt, at hun ved, at det ikke er noget, som vi på nogen måde kan støtte.

I det hele taget må vi nok sige, at det oplæg, der er kommet til de fire aktstykker om forbruget på den lille halve milliard, langtfra er tilstrækkeligt belyst. Undervisningsministeren har været i samråd et par gange, hvor hun har givet de oplysninger, som hun sad inde med, men jeg skal gerne sige, at de var ikke tilfredsstillende, i hvert fald ikke for to medlemmer af finansudvalget, nemlig de to, som tilhører fremskridtspartiet, og vi vil under det kommende udvalgsarbejde dybdebore i disse fire aktstykker. Jeg kan se, at formanden for finansudvalget begynder at ryste på hovedet, men da vil jeg godt sige til formanden, for at det nu ikke skal blive nogen myte, at betingelserne for, at vi kunne gå videre med aktstykkerne, inden vi gik videre med folketingsbeslutningen, var, at der var kommet en markant politisk holdning fra alle partier. Jeg skal erkende, at der er kommet en markant politisk holdning fra hr. Nørgaard Sørensen på socialdemokratiets vegne, men det er altså ikke samtlige partier, endnu da – og forhåbentlig heller ikke i fremtiden.

Ingerlise Koefoed (SF):

I SF deler vi den opfattelse, som andre ordførere her i dag har udtalt, at dette ikke er tidspunktet, hvor vi skal diskutere beskæftigelsesredegørelse. Dette er heller ikke tidspunktet, hvor vi skal diskutere uddannelse, ungdomsarbejdsledighed og alle de andre ting. Det, vi skal tale om, er disse aktstykker, om vi vil være positive over for dem, om vi vil være afvisende over for dem, og omvendt altså om vi vil afvise eller gå ind for fremskridtspartiets beslutningsforslag.

For mig er det ikke vanskeligt at komme med en klar tilkendegivelse som den, hr. Glensgård efterlyser. Jeg sagde allerede, da vi havde tingene for første gang i finansudvalget, at vi var parat til at tage en positiv stilling til aktstykkerne, for selvfølgelig kun-

[Ingerlise Koefoed]

ne det ikke falde os ind at afvise forsøg på at uddanne, omskole og efteruddanne mennesker, som er kommet hårdt i klemme i krisen og i systemet. Vi synes ikke, det er nok, det, der sker her. Der er også ting, der er foreslået her, som vi gerne ville have spurgt noget mere om, og som vi vil spørge noget mere om. Vi vil gerne vide, hvad det er, man har tænkt sig f. eks. at tilbyde folk, der har en langvarig uddannelse, og som nu skal omskoles, men alt det ville vi have været tilfreds med at få at vide, efter at vi var gået ind for aktstykkerne. Vi mener, det er fantastisk vigtigt, at man tager stilling nu.

Det drejer sig her om at skaffe nogle lærerstillinger, nogle uddannelsespladser. Det drejer sig om at lave nogle opslag, så de unge mennesker kan få at vide, at her er noget, de kan søge. Det kan ikke vente. Den sag kan ikke trænes i det uendelige. Selvfølgelig skulle fremskridtspartiet have lov til at tage disse aktstykker ned i salen, når de nu synes, det er så morsomt at stå hernede med disse aktstykker, men jeg opfordrer til, at vi meget hurtigt går videre med drøftelserne i finansudvalget, og at vi, uanset hvem der vil træne eller ikke træne den sag, skynder os at tage stilling, en positiv stilling.

Lone Dybkjær (RV):

Det radikale venstre skal afvise fremskridtspartiets beslutningsforslag. Vi finder, at arbejdet med disse spørgsmål bør fortsætte i finansudvalget, og skal dér tilkendegive vor stilling til forslaget.

Mimi Jakobsen (CD):

Hr. Glensgårds videbegærlighed er som bekendt stor, og hr. Glensgårds frækhed er sådan set ikke mindre. Jeg forstår godt, at fremskridtspartiet vil benytte denne anledning til at rejse en storm mod aktstykkerne. Det er partiets fulde ret, og jeg vil også kæmpe for deres ret til at gøre det, men jeg agter altså ikke på CDs vegne at kaste mig ind i en debat om selve aktstykkerne i dag. Det diskuterer vi i finansudvalget. Jeg har så sent som i går stillet nogle spørgsmål vedrørende disse aktstykker, da sagen nu blev udsat alligevel. Fra CDs side er det overvejende sandsynligt, kan jeg sige til hr. Glensgård, at vi vil stemme for aktstykkerne, men jeg kan ikke fortælle hr. Glensgård, om det bliver,

som aktstykkerne ser ud nu, om der kommer nogle krøller på, eller hvad der gør, så her må hr. Glensgårds videbegærlighed kombineres med tålmodighed.

Steen Folke (VS):

VS vil i lighed med de fleste andre partier afvise fremskridtspartiets forslag om at tilbagekalde disse aktstykker, og vi vil også stemme for, at de bliver henvist til finansudvalget igen og bliver færdigbehandlet så hurtigt som muligt.

Jeg vil godt sige et par ord om vores grunde til det. Vi har ikke sæde i finansudvalget, og det er derfor klart, at vores stillingtagen hænger sammen med en konkret stilling til aktstykkernes indhold, som vi i hovedsagen stiller os positivt til. Vi mener selvfølgelig – og det er der nok ingen der vil anfægte – at dette er utilstrækkeligt. Det løser ikke problemerne. Det er i vid udstrækning lapperier, men en række af de foranstaltninger, der træffes, er trods alt nogle små ting, der går i en rigtig retning, og det er afgørende for vores stillingtagen.

Vi har imidlertid også kritiske bemærkninger til noget af det.

Hvis vi tager det første aktstykke, nr. 285, om disse udslningsforanstaltninger og foranstaltninger omkring kortere- og længerevarende videregående uddannelser, må det jo ses som et led i regeringens uddannelsesplanlægning, en planlægning, som vi ikke har lod og del i, og som vi på mange måder er uenige i. Hele den måde, adgangsbegrænsningen er kommet til på, og forsøgene på med djævelens vold og magt at kanalisere de unge hen i retning af de mere tekniske erhvervsrettede uddannelser og i vid udstrækning i retning af korterevarende videregående uddannelser i stedet for længerevarende videregående uddannelser er nogle bestræbelser, som alle sammen sigter på at imødekomme det, man opfatter som erhvervslivets krav og ønsker, nogle bestræbelser, som vi ikke støtter og ikke er enige i. Men det betyder ikke, at vi vil gå imod en udvidelse af kapaciteten på en række konkrete uddannelser, som det er skitseret i aktstykket her. Det indeholder jo i øvrigt også andet end disse meget snævert erhvervsrettede studier, som jeg har været inde på.

Med hensyn til de kombinerede undervisnings- og produktionsprogrammer, som akt-

[Steen Folke]

stykke nr. 286 drejer sig om, må man jo nok igen sige, at det er i vid udstrækning nogle lapperiforsøg, som også har en ret beskedent målestok, og som nok ikke løser så frygtelig mange problemer. Men vi mener, at disse forsøg skal have en chance; det er dog nogle forsøg på at tackle situationen på en nogenlunde konstruktiv måde for nogle af de unge, for hvem alternativet decideret var arbejdsløshed.

Aktstykke nr. 287, der især handler om de erhvervsfaglige uddannelser, vil vi også støtte i hovedsagen, men jeg vil også her komme med et par bemærkninger til det.

Udbygningen af EFG-uddannelser støtter vi helhjertet, men jeg vil gerne gøre opmærksom på, at det er da lidt kedeligt, at dér, hvor man især vil udvide antallet af pladser, nemlig på handels- og kontorområdet, har man nogle af de største problemer med at løse praktikpladsproblemerne. Det hjælper jo ikke så meget at få folk ind i et basisår, hvis ikke man giver dem nogen chance for at fuldføre et studium. Det er jo også en problematik, der gælder for andre dele af EFG-området. Men netop HK, som her tilgodeses med langt den største udvidelse, er et område, hvor dette problem er særlig akut. Og der er jo intet i dette forslag, der lægger op til en løsning af det, men jeg er vidende om, at der måske er noget undervejs.

Så vil jeg godt slå ned på et bestemt punkt i dette aktstykke, nemlig det, der hedder punkt 10, om såkaldt opsøgende virksomhed. Man vil altså afsætte 10 mill. kr. om året i de kommende år til at slå på tromme for, at virksomhederne skal tage elever og skal interessere sig for EFG, lave nogle PR-fremstød, og hvad ved jeg. Jeg mener, at det er en meningsløs måde at bruge disse penge på. Jeg synes, det er tankevækkende, når man ser, hvad der bliver sat af til at støtte EFG-elever i basisåret – det er punkt 9, punktet forud. De bliver spist af med 400.000 kr. tilsammen, alle disse mange hundrede eller er det tusinde elever, der skal udvides med, og 800.000 kr. i de kommende år. Samtidig med at man spiser dem af med så lidt, vil man altså gerne bruge 10 mill. kr. på at lave nogle fine reklametryksager, og hvad ved jeg, for at gøre opmærksom på disse uddannelser og deres muligheder. Jeg synes, det er en urimelig måde og et urimeligt spild af ressourcer. Man kunne løse problemerne helt anderledes

håndfast, man kunne pålægge virksomhederne at tage EFG-elever i praktik, og man kunne i det hele taget gøre andre ting og behøvede ikke at spille en masse penge på den slags reklamefremstød.

Endelig til sidst må jeg om aktstykke nr. 292, de uddannelser, der ligger under arbejdsministeriet, sige, at de er jo i vid udstrækning meget snævert knyttet til erhvervslivet, og i virkeligheden burde det måske være arbejdsgiverne, som finansierede dette; det er i meget høj grad krav og ønsker, de har, som opfyldes med den form for uddannelse, som disse specialarbejderuddannelser m. v. egentlig er. Men nu vel, også på dette punkt vil vi sige, at vi mener trods alt, det er bedre, at der bliver gjort noget, end at der ingenting bliver gjort. Vi mener ikke, at alle disse uddannelser er lige gode, mildest talt; f. eks. vil jeg ikke give så forfærdelig meget for en række af de erhvervsintroducerende kurser, som man har. Jeg mener ikke, at det er nogen særlig god form for uddannelse, men også her gælder det, at trods alt mener vi, at nogle udvidelser, nogle små skridt i den rigtige retning, nogle forsøg på at gøre noget ved arbejdsløshedsproblemet omkring uddannelsesforanstaltningerne er bedre end ingenting.

Konklusionen bliver altså, at selv om vi finder, at dette er lapperier og utilstrækkelige udvidelser, og selv om noget af det er del i en form for planlægning, som vi ikke er med i og ikke er tilhængere af, så mener vi alligevel, at det alt i alt er så positivt, at vi vil støtte disse aktstykkers politiske indhold, og vi vil derfor være med til at afvise fremskridtspartiets forsøg på at spænde ben for dem.

Chr. Christensen (KrF):

Forslaget her går jo ud på at trække fire aktstykker vedrørende udgifter til arbejdsløshedsbekæmpelsen tilbage fra finansudvalget, hvor aktstykkerne behandles nu. Selv om vi er af den opfattelse, at der skal gøres en indsats mod ungdomsarbejdsløsheden, skal jeg ikke her gå ind i debatten om aktstykkernes indhold. Denne debat foregår i finansudvalget, og dér skal den efter vor opfattelse fortsætte.

Flygaard (DR):

Det er min opfattelse, at et væsentligt motiv for fremskridtspartiet til at tage de pågæl-

[Flygaard]

dende aktstykker ned i salen har været at skaffe klarhed, og når det har været tilfældet, vil det egentlig ikke overraske mig, om fremskridtspartiet har haft Matthæus 5.37 i tankerne, da de fremsatte et sådant ønske. I Matthæus 5.37 står der:

»Eders Tale skal være: Ja, ja, nej, nej, hvad der er ud over dette, er af det onde.«

Efter dette skal jeg oplyse, at retsforbundet har taget stilling til, hvorledes vi vil stemme til aktstykkerne oppe i finansudvalget. Vi vil stemme ja til aktstykke nr. 285, ja til aktstykke nr. 287 og ja til aktstykke nr. 292, medens vi vil undlade at stemme vedrørende aktstykke nr. 286.

Jeg skal i øvrigt tilføje, at vi er i en betydelig tidsmæssig klemme, hvis det er således, at de pågældende uddannelsessteder skal have en rimelig tid til at gennemføre de aktstykker, som jeg må forvente bliver vedtaget oppe i finansudvalget.

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg skal starte med at sige, at der har været talt en del om, at dette skulle tilbage til finansudvalget. Da det klart er arbejdsmarkedspolitiske spørgsmål, bør det naturligvis behandles i arbejdsmarkedsudvalget, og vi anbefaler og foreslår folketinget at vedtage, at det behandles i arbejdsmarkedsudvalget.

Der har været talt en del om, hvorvidt det her var noget, der skulle foregå i finansudvalget eller i offentligheden. Jeg vil gerne klart sige, at fremskridtspartiet ønsker ikke, at en række partier skal have lov til at køre på frihjul. Vi ønsker ikke, at de skal kunne stå her og sige: vedtagelse om, hvorvidt disse mange hundrede millioner kroner skal bruges eller ej, foregår i et lukket udvalgslokale, hvortil pressen ikke har adgang. Det ønsker vi ikke. Vi ønsker, at partierne skal bekende kulør.

Vi ønsker egentlig også, at partierne skulle sige, hvor pengene skulle tages fra. Vi har jo en finanslov, der er vedtaget for blot 3½ måned siden, og hvor man fandt det rimeligt kun at have 100 mill. kr. afsat til reserver. Finansministeren og medlemmerne af finansudvalget er klar over, at der er gjort betydelige indhug i disse reserver. De er måske allerede opbrugt?

Når arbejdsministeren påberåber sig, at de her penge spares på et andet område, hvor-

for gør man så ikke, som når man ellers udformer aktstykker: skriver, hvilke konti der skal reduceres? Hvorfor gør man ikke det? Hvorfor har finansministeren ikke, da disse aktstykker skulle passere igennem, skulle godkendes, forlangt at få at vide, hvor de kompenserende besparelser skulle ske? Hvorfor har man ikke taget det med? Det viser, at der ikke er baggrund for det, man postulerer. Det viser, at befolkningen bare skal bides noget ind. Når man ikke vil diskutere tingene her i folketingssalen, er det, fordi man nødtigt vil afsløres.

Vi fik forleden en slem forskrækkelse i forbindelse med regnefejl i forskellige ministerier med hensyn til det, der har været baggrunden for det, folketinget skal tage stilling til. Hvor store regnefejl der er i aktstykket f. eks. fra arbejdsministeren, ved jeg ikke. Men der er åbenbart regnefejl i arbejdsministerens aktstykke. På side 27 i aktstykkehæftet vedrørende aktstykke nr. 292, hvor man henviser til den forøgelse, man vil have på underkonto 02.10. Efteruddannelse, er beløbet 14.700.000 kr. Vi blader om til næste side. Der er beløbet pludselig 500.000 kr. større. Altså dér, hvor man laver en sammentælling af, hvor meget det alt i alt er, der skal forbruges, har man én talangivelse. Når man så placerer det ud på kontiene, har man en anden talangivelse. Det er upræcist, unøjagtigt og sjusket udført. Alene det giver anledning til, at man må være forsigtig med at vedtage sådan noget. Det tyder på, at man har haft meget fart på.

Det er rimeligt at diskutere sådan noget i folketingssalen. I december måned vedtog vi, efter at vi fra regeringen havde modtaget adskillige hundrede ændringsforslag, finanslovsforslaget, hvor der var afsat et par milliarder kroner til erhvervsuddannelser. Når man så få måneder efter kommer og skal have bevilget yderligere adskillige hundrede millioner kroner, så er der noget, der tyder på, at regeringen ikke selv ved, hvad den vil; den har ikke styr på, hvilke udgifter der skal afholdes.

Vi har samtidig i finansudvalget fået en erkendelse fra finansministerens side af, at underskuddet i de første måneder af 1981 er omkring 1½ mia kr. større pr. måned end budgetteret. Et forbrug på 400, 500, 600 mill. kr. på det sociale område, offentlige midler, mere end forudset – ja, det er socialministe-

[Askjær Jørgensen]

rens regnefejl, jeg henviser til – hvor ender det henne? Det er jo i vinteren 1981–82 mere end 1 mia kr., og det er ca. ½ mia kr. i indeværende finansår i priser pr. 1. januar 1980. Men der er prisstigninger på, og selvfølgelig skal disse EFG-uddannelser, hvis de vedtages, gøres færdige. Der er altså tale om bare lige at smide 1 mia kr. oven på det gigantiske underskud, som i forvejen er løbet løbsk, som man i forvejen ikke har styr på.

Og så er vi i den situation her og nu, at de konservative ikke tør tage stilling, at venstre ikke tør fortælle her, hvad de vil, at regeringen hviler på og fungerer på basis af nogle forligspartier, som heller ikke her tager stilling; de tør ikke fortælle offentligheden, hvad de vil. Hvad er det for en situation at byde den danske befolkning? Den offentlige økonomi kan ikke styres af regeringen. Det hele er løbet løbsk, det flyder, ingen har styr på nogen ting, og de partier, der er det parlamentariske grundlag for regeringen, tør ikke fortælle offentligheden, hvad de vil. Hvad er det for noget at byde befolkningen, uanset om vi har aviser eller ej?

Vi skal fra fremskridtspartiets side dybt beklage, at man henviser til, at det er noget, der bør foregå i lukkede udvalgs møder. Det kan ikke hjælpe at henvise til, at når det er et nyt område, så kan man tage det herved, men når det blot er en udvidelse af noget eksisterende, så kan man bevilge det oppe i finansudvalget. Ja men hvorfor i alverdens riger og lande har man stillet så mange ændringsforslag til finanslovsforslaget, som regeringen har gjort, i et forsøg på at få budgetterne til at passe, hvis man bare kunne ændre et enkelt område med 500 mill. kr. eller 700 mill. kr. ved et aktstykke uden at blinke? Det kan man naturligvis ikke. Der var jo slet ingen mening i at have det specificeret ud og have fastlagt, hvad det skal bruges til, hvis der kunne ske så store ændringer, uden at det var noget, som ragede offentligheden.

Finansloven, som vedtaget, er et offentligt dokument, som samfundets borgere har at rette sig efter. Vi kan ikke tillade os i finansudvalget pludselig at disponere med milliardbeløb i afvigelse i forhold til, hvad vi har vedtaget, og hvad vi er ansvarlige for, når vi stemmer her i folketingsalen.

Det er en trist dag for parlamentarismen og for demokratiet i Danmark, hvis man tillader sig at ville have de ting afgjort i lukke-

de udvalgs møder, og det er en trist dag, når partierne ikke tør sige, hvor de står.

Palle Simonsen (KF):

Man må jo nok fastslå, at hykleriet har gode vækstbetingelser i hr. Askjær Jørgensens bemærkninger.

Vi er naturligvis parate til at offentliggøre vores standpunkt til de aktstykker, når vi har taget endelig stilling, det skal ikke skjules for nogen.

Jeg synes, det skal siges til hr. Askjær Jørgensen og i øvrigt også til hr. Glensgård, at det beløb, vi taler om her, naturligvis er et meget stort beløb, det bagatelliserer jeg ikke, men det er ikke noget nyt for finansudvalget. Jeg gør bare opmærksom på, at i folketings-samlingen 1979–80 kom regeringen til finansudvalget med aktstykker for 1,3 mia kr. til nye beskæftigelsesprojekter. Det var en ikke udnyttet ramme fra beskæftigelsesplanen 1977–79 på 1,3 mia kr. Det krævede man ikke i folketingsalen. Der kom et aktstykke i samme folketingsamling, nemlig aktstykke nr. 511 fra arbejdsministeren, på 86 mill. kr. Det minder meget om det aktstykke, som ligger fra arbejdsministeren i dag. Det var netop baggrunden for, at jeg sagde, at der for så vidt ikke er så meget nyt i selve principperne; det, det drejer sig om, er: vil vi give bevillingen, eller vil vi ikke give bevillingen?

Finansudvalget har altså gang på gang givet store bevillinger i forbindelse med beskæftigelsesplaner, uden at man har krævet det i folketingsalen. Derfor er det hykleriet, hvad hr. Askjær Jørgensen står og siger her fra folketings talerstol.

Askjær Jørgensen (FP):

Ja, det lader ikke til, at arbejdsministeren vil gå op og forklare de divergenser, der er i beløbsangivelsen i de aktstykker, jeg henviser til. Arbejdsministeren bryder sig åbenbart ikke om at fortælle offentligheden, hvordan det går til, at der er så store unøjagtigheder i hans aktstykker.

Jeg vil sige til hr. Palle Simonsen, at selv om finansudvalget tidligere har givet regeringen for let spil med dens aktstykker, er det fra vor side ikke ensbetydende med, at vi fortsat vil lade dette passere. Når vi er særlig nervøse nu, så er det, fordi undervisningsmi-

[Askjær Jørgensen]

nisteren ikke har kunnet forklare os, hvordan man skal få praktikpladser til alle disse EFG-elever, man har uddannet. Man har ikke i nær så høj grad som tidligere kunnet sandsynliggøre noget fornuftigt i det her.

Man er også i en situation nu, hvor man slet ikke har reserver, som man tidligere har haft. Man er også i en situation nu, hvad jeg tror hr. Palle Simonsen er vidende om, at der er betydeligt større underskud på det offentlige budgetter end forudset. Jeg tror, at hr. Palle Simonsen vil være enig med mig i, at det offentlige økonomi, især inden for staten, flyder uden nogen som helst styring. Jeg tror, at hr. Palle Simonsen er enig med mig i, at der er intet, der tyder på, at regeringen har styr på, hvilke udgifter der afholdes og hvor store de bliver i dette land.

Hvis hr. Palle Simonsen mener, at der er god styr på økonomien, og at vi godt kan holde til at tage denne lille sag, og at det i øvrigt går godt, så ville jeg gerne, at hr. Palle Simonsen kommer herop og fortæller folketinget det.

Palle Simonsen (KF):

Jeg troede egentlig, at hr. Askjær Jørgensen havde forstået, at vi ikke har en principdebat om aktstykkerne i dag. Den fortsætter vi i finansudvalget, og så tager vi stilling, og den skal nok blive meddelt på et eller andet tidspunkt.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Der er af hr. Nørgaard Sørensen stillet forslag om, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til finansudvalget, mens hr. Askjær Jørgensen har foreslået, at det henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Der må derfor foretages afstemning.

Afstemning

Det af Nørgaard Sørensen (S) stillede forslag om at henvise forslaget til folketingsbeslutning til finansudvalget

vedtoges med 108 stemmer mod 16.

Dermed bortfaldt det af Askjær Jørgensen (FP) stillede forslag om at henvise forslaget til folketingsbeslutning til arbejdsmarkedsudvalget.

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

Der er ikke mere på dagsordenen.

Skatte- og afgiftsudvalget har afgivet betænkning over:

Forslag til lov om ændring af lov om stempelafgift. (Nedsættelse af afgiften for høstpantebreve). (Lovforslag nr. L 189).

Eksemplarer vil blive omdelt.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Forsvarsudvalget (3/4 81):

Udtræder: Birthe Nielsen (SF)

Nyt medl.: Gert Petersen (SF)

Udtræder: Marianne Bentsen-Pedersen (SF)

Ny stedf.: Hanne Engberg (SF)

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 7. april 1981 kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Angående folketingets arbejde de følgende dage i den pågældende uge skal jeg henvise til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 12.44